

Vuonna 2017 tanssia tehtiin ja koettiin yhä monimuotoisemmin

Tanssitaide tavoittaa edelleen selvästi yli puoli miljoonaa ihmistä vuodessa esitysten, yleisötyön ja tanssielokuvien muodossa.

Suomessa esityksiä kävi vuonna 2017 katsomassa 372 000 ihmistä eli hieman useampi kuin edellisenä vuonna. Yleisötyön ja yhteisötanssin tilaisuuksiin osallistui 126 000 ja tanssielokuvia näki noin 17 000 ihmistä. Ulkomailla suomalaista tanssia näki 56 000 katsojaa. Kun lukuun lisätään vielä tanssikentän ulkopuolisten toimijoiden Suomeen tuomat ulkomaiset tanssiesitykset ja niiden katsojat, lähes 27 000, ollaan yhteensä lähes 600 000 katsojassa.

Esitysmäärät ovat pysyneet suunnilleen samassa viime vuodet. Suomalaiset tanssiryhmät ja tuotantokeskukset ovat esiintyneet hieman alle 3 000 kertaa vuosittain (2017: 2 757 esityskertaa). Esityskerroissa oli nousua vakaammin rahoitettujen tanssiryhmien kohdalla (VOS-ryhmät ja ns. suuret teatterit), mutta selvää laskua vapailla ryhmillä ja yksittäisillä koreografeilla sekä aluekeskuksilla.

Katsomiskokemus muutoksessa

Vuonna 2017 näkyi selvästi kohdeapurahoilla toimivien ryhmien ja koreografioiden tendenssi tehdä esityksiä yhä enemmän muualle kuin perinteiseen teatteritilaan, jossa esiintyjät ovat näyttämöllä ja yleisö katsomossa. Rahoitusta voidaan saada kertaluontoisiin projekteihin, joissa mennään erilaisiin paikkoihin ja julkisiin tiloihin ja toteutetaan esitys ihmisten keskellä.

Tästä kertoo esimerkiksi suuri ilmaiskatsojien osuus näiden toimijoiden joukossa: 38 %. Yhdellä kolmasosalla tilastoiduista yksittäisistä koreografeista (joita oli yhteensä 60) oli vain ilmaiskatsojia eikä lainkaan lipputuloloja, ja yli puolella esityskertoja vain 1–5.

Vuotta 2017 leimaa myös yleisötyön ja yhteisötanssin kasvu. Tällaista taidelähtöistä toimintaa tekivät yhä useammat tanssitoimijat, ja osallistujamäärät kasvoivat selvästi. Tällä tavoin tanssitaide tavoitti noin 126 000 ihmistä vuonna 2017.

Vuonna 2017 yleisötyön ja yhteisötanssin lisääntymisessä näkyy kahden hankkeen vaikutus: Taidetestaajien (Suomen Kulttuurirahasto, Svenska kulturfonden ja Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto) ja Koko Suomi tanssii -kampanjan (Tanssin tiedotuskeskus ja Suomi 100). Jälkimmäisessä aktivoituivat erityisesti aluekeskukset Turussa ja Tampereella.

Eniten yleisötyötä ja yhteisötanssia toteuttivat tanssin aluekeskukset, joiden toimintavoissa se on keskeistä. Lisäksi tilastoissa on yhä enemmän sellaisia toimijoita, joiden toiminnassa taiteen soveltava käyttö ja osallistava tanssitoiminta painottuu perinteisen esitystoiminnan sijaan.

Tanssitoimijoiden yhteistyö kaupunginteatterien, sote-sektorin, koulujen ja järjestöjen kanssa lisää mahdollisuuksia entistä moninaisemmalle yleisötyölle, yhteisötanssille ja perinteisestä poikkeavalle esitystoiminnalle. Julkisen rahoituksen mallit myös osaltaan ohjaavat toimintaa tähän suuntaan.

Vuosi 2017 merkitsi kansainvälistä menestystä suomalaiselle tanssielokuvalle

Suomalaiset tanssielokuvat levisivät viime vuonna ennätysellisen paljon kansainvälisesti. Elokuvien saama katsojamäärä kolminkertaistui ja myytyjen lippujen määrä viisinkertaistui. Vuonna 2017 suomalaisia tanssielokuvia näki lähes 17 000 ihmistä (2016: 5 700) – valtaosa näistä muualla kuin Suomessa. Eniten näytöskertoja sai Thomas Freundlichin ja Valtteri Raekallion Cold Storage, joka palkittiin useilla festivaaleilla.

Sen sijaan ulkomailla esiintyivät harvemmat ryhmät kuin aikaisemmin, 31 ryhmää (2016: 40). Eniten vierailuja tekivät VOS-tanssiryhmät ja tuotantokeskukset sekä Suomen Kansallisbaletti, jonka esitykset Tanskassa ja Japanissa tavoittivat 20 000 katsojaa.

Vierailuun saatavien matkatukien vähäisyydestä johtuen erityisesti vapaiden ryhmien ulkomaanvierailut vähenivät. Toisaalta vierailut lisääntyivät sellaisiin kohdemaihin, joihin on haettavissa erityisrahoitusta – tilastointivuonna esimerkiksi Venäjälle.

Japanin lisäksi eniten katsojia ulkomailla suomalainen tanssi tavoitti Yhdysvalloissa ja Pohjoismaissa. Kaiken kaikkiaan ulkomailla suomalaista tanssia näki 56 000 katsojaa.

Yksityisellä hankerahoituksella ja kiertuepanostuksella välitön vaikutus toimintaan ja tuloihin

Harkinnanvaraista toiminta-avustusta saaneiden vapaiden ryhmien yhteenlasketut pääsylipputulot ovat kasvaneet lähes kolmanneksen viime vuodesta. Muutamat ryhmät pystyivät lisäämään toimintaansa ja kasvattamaan esitysmääriään ja katsojalukuaan.

Osin kyse on vuosittaisesta satunnaisvaihtelusta, mutta kasvuun vaikuttivat myös kiertuetoimintaa aktivoineet hankkeet, Taidetestaajat ja Tanssi liikuttaa! Niiden puitteissa vapaat ryhmät pystyivät saamaan lisäesityksiä edellisenä vuonna ensi-illassa olleille tuotannoille, uusissa tai isommissa tiloissa, esimerkiksi kaupunginteattereissa.

Yksityisiltä säätiöiltä saatu hankerahoitus näkyi myös välittömästi toiminnan volyymin sekä oman toiminnan tuottojen kasvuna.

Vuoden 2017 tanssitilastot kerättiin 138 toimijalta. Tanssitilastot kokonaisuudessaan julkaistaan Tanssin tiedotuskeskuksen verkkosivustolla.

Tilastointiperusteet

Tanssin tilastoihin kootaan suomalaisten toimijoiden ammattitanssiesitykset, niihin myydyt liput ja kokonaiskatsojamäärät sekä kantaesitykset. Mukaan ei lasketa esimerkiksi televisiolle tai elokuvalle tehtyjä koreografioita. Suomalaisten tanssiryhmien ja koreografioiden tuottamien ja järjestämien tanssielokuvien näytäntö- ja katsojamäärät Suomessa ja ulkomailla on kerätty omaan tilastoonsa.

Tilastotiedot kerätään suoraan tanssiryhmiltä, tuotantokeskuksilta, yksittäisiltä koreografeilta ja aluekeskuksilta. Tilasto antaa varsin luotettavan kuvan suomalaisen tanssin esitysvolyymistä ja yleisömäärästä.

Teatterin tiedotuskeskus kerää tiedot teatteri- ja orkesterilain piirissä olevien (VOS) tanssiryhmien ja -tuotantokeskusten osalta. Tanssin tiedotuskeskuksen kokoamissa tanssin tilastoissa tiedot

yhdistetään siten, että suuret laitosteatteerit (Suomen Kansallisbaletti, Helsinki Dance Company), VOS-toimijat, vapaat valtion toiminta-avustusta saaneet tanssiryhmät, muut vapaat ryhmät ja yksittäiset koreografit käsitellään omina alaryhminään.

Vuodesta 2006 alkaen tanssiryhmien keskinäiset yhteistuotannot on tilastoitu molempien tuotanto-osapuolien kohdalla. Vuodesta 2008 alkaen yksittäisten koreografien yhteistuotannot tanssiryhmien kanssa näkyvät myös yksittäisten koreografien kohdalla.

Ryhmien ja yksittäisten koreografien keskinäiset vierailut sekä yhteistuotannot vähennetään kokonaiskatsojamäärästä. Lisäksi kokonaisluvusta vähennetään yhteisesityksistä syntyvät päällekkäisyydet. Yhteistuotantojen osuus esitys- ja katsojamäärästä eritellään omassa sarakkeessaan. Keskikatsojaluku lasketaan myytyjen ja ilmaisten lippujen yhteismäärästä.

Tanssin aluekeskusten toiminta eritellään omassa taulukossaan. Taulukko kertoo, kuinka monen kantaesityksen ja esityksen järjestämiseen aluekeskukset ovat osallistuneet, ja mikä on näiden esitysten katsojamäärä. Kokonaistilastoissa esitykset ja katsojat on tilastoitu tanssiryhmän tai koreografien kohdalle.

Suomalaisten tanssijoiden ja tanssiryhmien vierailut ulkomailla eritellään omaksi tilastokseen, mutta ulkomaanvierailut sisältyvät myös kokonaisesitys- ja katsojamääriin.

Kantaesitysluettelo sisältää tanssiryhmien ja koreografien ensi-illat. Suomalaisten koreografien kansainvälisille ryhmille tekemiä tilausteoksia ei lasketa kotimaisiksi kantaesityksiksi. Sen sijaan kantaesitys, joka toteutetaan yhteistuotantona suomalaisen ja kansainvälisen ryhmän välillä sisällytetään kantaesitysten kokonaislukumäärään.

LISÄTIETOJA:

Tanssin tiedotuskeskus, www.danceinfo.fi